

Liisa – Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister

26.03.2026

Arupärimine riigi registripoliitika kohta

Austatud justiits- ja digiminister

Viimastel nädalatel on avalikus arutelus teravalt tõstatunud küsimus, kuidas Eesti riik käsitleb registreid ja avaliku info piire olukorras, kus inimeste õiglustunne ja ühiskondliku turvalisuse vajadus sunnivad osa ühiskonnaliikmetest looma omaalgatuslikke registreid ja nimekirju. Advokaat Kaire Sepper on ERR-is¹ kirjutanud, et riigi kõhklus luua selgeid ja usaldusväärseid lahendusi tekitab vaakumi, mille täidavad paratamatult eraisikud või ärihuvid – koos võimalike valeandmete, identiteedivigade, mainekahju ning omakohtu riskiga.

Eraisikute algatustel on juba koostatud varasemalt näiteks elatisvõlgnike, pedofiilide, seksuaalkurjategijate, vägivaldurite ja loomapiinajate registreid, mis viitab selgelt, et riigi senine teavituse, registreid pidamise ja kurjategijate vastutusele võtmise regulatsioonid ei vasta enam ühiskonna ootustele. Pole välistatud, et samasugune rahvaalgatuslik register tekib järgmise sammuna ka uuesti elatisvõlgnike registri kohta nagu see juhtus 2016.aastal, mis tõstatab eriti teravalt küsimuse, kas riik suudab tagada laste õiguste kaitse ilma, et ühiskond liiguks omakohtu ja avaliku häbistamise suunas.

Lähtudes eeltoodust palume Teid vastata Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel järgmistele küsimustele:

1. Milline on Teie juhitava ministeeriumi ja ka valitsuse hinnang eraalgatuslike registreid (nt pedofiilide, teiste seksuaalkurjategijate või loomapiinajate kohta) loomisele ja levikule? Kas näete selles eeskätt õigusriigi läbikukkumise märki või pigem kommunikatsiooniprobleemi ja millised konkreetsed riskid (valeandmed, identiteedivigad, omakohtu risk) Teie hinnangul sellega võivad kaasneda?
2. Advokaat Kaire Sepper viitab vastuolule, kus riik piirab enda loodavate registreid ulatust eraelu kaitse kaalutlustel, kuid samal ajal toimib paralleelselt ulatuslik ja äriühingute võlainfo jagamine erasektori kaudu ning arutelu täitmisregistri üle on olnud ebaselge. Kuidas Te pöhiendate seda vastuolu ja milline on Teie plaan, kuidas tagada, et riigi lahendus oleks seaduslik, proportsionaalne ja praktiliselt toimiv?
3. Kehtiv seadus näeb ette, et alates 01.01.2024 töötab täitmisregister, kust on avalikult kättesaadav teave täitemenetluses olevate elatisvõlgnike ja juriidiliste isikute kohta. Tänaeni ei ole register avalikkusele kättesaadav ega kasutatav. Miks riik ei täida ise endale seadusega võetud kohustusi? Millal täitmisregister tööle hakkab?

¹ <https://www.err.ee/1609973544/kaire-sepper-riiklikud-registrid-ja-nailine-labipaistvus>

4. Hetkel on elatisvõlgnike info kättesaadav eesti.ee lehelt elatisabi alamjaotusest. Kas see on Teie hinnangul läbipaistev ja piisav lahendus? Milliste õigusaktide alusel eesti.ee kaudu seda infot jagatakse?
5. Kas praegune „elatisvõlgnike register“ on andmejälgijaga seotud? Kas elatisvõlgnikud näevad, kes on nende kohta päringuid teinud?
6. Kas riik on läbi viinud mõjuanalüüsi erinevate registrite ja päringute tasulisuse põhjendatuse osas? Karistusregistri päring maksab 4 eurot. Elatisvõlgnike osas saab infot tasuta. Äriregistris on kõik andmed avalikud ja tasuta kättesaadavad (sh ka paljude väikeettevõtjate isikukoodid ja kodused aadressid). Millest sellised erinevused andmete kaitse, jagamise ja maksumuse osas tulevad?
7. Milliseid samme plaanib Teie juhitud ministeerium astuda, et ennetada omakohtu ja ebaseadusliku isikuandmete töötlemise kasvu arvestades asjaolu, et avalikkuse taluvuspiir näib olevat ületatud, kuna riik ei paku usaldusväärset alternatiivi?

Lugupidamisega

Züleyxa Kurbalova

Reini Rand

Tanel Kük

Helme Liit

Rüna Sihh

Lauri Lõanets

Andre Hamirägi

Jaak Hal

Ester Kaur

Kurbalova

Rand

~~Kük~~

Liit

Bickent

~~Hamirägi~~

Hal

Kaur